

POSTANOWIENIE

20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 20 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.P. i Z.P.

z udziałem A.G., N.G., P.D., M.P.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej A.G., N.G., M.P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 12 czerwca 2024 r., II Ca 884/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) ustala, że wnioskodawcy i uczestnicy postępowania
ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 stycznia 2023 r., wydanym w sprawie z wniosku J.P. i Z.P. z udziałem A.G., N.G., P.D., M.P. o zasiedzenie, Sąd Rejonowy w Myślenicach stwierdził, że wnioskodawcy nabyli przez zasiedzenie w złej wierze z dniem 20 lipca 2019 r. na prawach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, własność bliżej opisanej nieruchomości, położonej w W., oznaczonej na mapie z projektem podziału i opisem zmian sporządzonej przez geodetę uprawnionego, stanowiącej dotychczas własność uczestników postępowania.

Apelacja uczestników A.G., N.G., M.P. wniesiona od tego orzeczenia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z 12 czerwca 2024 r.

Uczestnicy wnieśli skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarżący podnieśli, że w sprawie powstało istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy samoistne posiadanie w rozumieniu art. 336 k.c. może zachodzić w sytuacji, w której przedmiot posiadania nie jest wyłączony z korzystania przez inne niż samoistny posiadacz osoby. W ich ocenie wystąpiło także istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, a mianowicie, czy rozstrzygając o zasiedzeniu nieruchomości, w przypadku wątpliwości co do istnienia przesłanek zasiedzenia, należy je rozstrzygnąć na korzyść właściciela czy samoistnego posiadacza ze względu na ingerencję zasiedzenia w konstytucyjnie chronione prawo własności.

Odnosząc się do przywołanych przyczyn kasacyjnych należy podnieść, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz poglądów nauki, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14). Skarżący powinni sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy zwracaniu się przez sąd powszechny z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 k.p.c., zawrzeć we wniosku pogłębiony wywód prawny usprawiedliwiający zgłoszone wątpliwości, wykazać argumentami ściśle jurydycznymi zasadność proponowanego sposobu ich rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji przedstawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 oraz z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Oparcie wniosku na drugiej przyczynie kasacyjnej obligowało skarżących do szczegółowego opisanie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter, a ich rozwiązanie jest niezbędne do rozstrzygnięcia skargi lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których przeprowadzono różną wykładnię tych przepisów rzutującą na wynik spraw, a ponadto wykazania, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia tej skargi i będzie przydatne także w przypadku innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08 i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08).

Wniosek uczestników o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych powszechnie aprobowanych w nauce i orzecznictwie wymagań. Pierwsze zagadnienie nie ma związku z realiami tej sprawy, pozostając w oderwaniu od ustaleń, stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia. Zasygnalizowany problem został już ponadto rozstrzygnięty w orzecznictwie Sądu

Najwyższego, z którego wynika, że brak ogrodzenia działki gruntu, tolerowanie korzystania z niej przez osoby trzecie, a nawet przejściowe zaprzestanie korzystania z działki, nie pozbawia samoistnych posiadaczy tego przymiotu, jeśli z towarzyszących temu okoliczności faktycznych nie wynika, aby zrezygnowali oni z zamiaru władania nieruchomością dla siebie. Nie musi zatem oznaczać, że dotychczasowi władający nieruchomością utracili atrybuty posiadania, to jest *corpus* i *animus* charakteryzujące posiadacza samoistnego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 3 czerwca 1966 r., III CR 108/66, OSP 1967, Nr 10, poz. 234 i z 16 czerwca 1972 r., III CRN 121/72; postanowienia Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 1994, III CRN 18/94, z 4 marca 2016 r., I CSK 519/15, z 1 grudnia 2017 r., I CSK 78/17, z 6 grudnia 2013 r., I CSK 137/13). Nie ma zatem racjonalnej potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego na ten temat.

Drugie z poruszonych zagadnień także jest oderwane od okoliczności tej sprawy, skoro z orzeczeń Sądów *meriti* nie wynika, aby Sądy te, dokonując drobiazgowej oceny przeprowadzonych dowodów z dokumentów oraz źródeł osobowych, powzięły jakiegokolwiek wątpliwości co do istnienia w tej sprawie przesłanek zasiedzenia. Trzeba przy tym przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano na związek kwalifikacji posiadania samoistnego i zależnego (stanowiącej kwestię prawną) z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy (zob. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, Nr 5, poz. 43, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, Nr 4, poz. 48, uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, Nr 1, poz. 6 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688, z 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, Nr 9, poz. 138, z 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, Nr 5, poz. 95, z 9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, Nr 4, poz. 38, z 16 stycznia 2001 r., II CKN 901/00, z 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24, z 11 marca 2009 r., I CSK 360/08, z 17 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, z 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14, z 3 października 2014 r., V CSK 579/13, z 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, Nr

1, poz. 16, z 12 grudnia 2014 r., IV CSK 271/13, z 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, Nr 3, poz. 35). W tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji posiadania jako samoistnego lub zależnego i dokonania subsumcji ustalonych faktów pod określoną normę prawną, ma zatem dokonanie przez Sąd *meriti* uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, które to oceny i ustalenia nie podlegają kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy pozostaje bowiem związany ustaleniami, stanowiącymi podstawę faktyczną zaskarżonego kasacyjnie orzeczenia (art. 398¹³ § 2 i art. 398³ § 3 k.p.c.).

Skarżący podnieśli ponadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), albowiem Sądy obu instancji w sposób rażąco jednostronny zrekonstruowały ewidentnie błędny stan faktyczny, z którego wywiodły niekorzystne dla skarżących skutki prawne.

Oparcie wniosku na tej przyczynie kasacyjnej obligowało uczestników do wykazania, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia przytoczonych we wniosku o przyjęcie skargi przepisów prawa materialnego lub procesowego, dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Oczywiście jest tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy sprawy. Zarzucane uchybienia muszą mieć zatem kwalifikowany charakter, dotyczyć konkretnych przepisów prawa i być dostrzegalne w sposób jednoznaczny i oczywisty, na pierwszy rzut oka, co skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, na czym polega „oczywistość” skargi w przedstawionym wyżej rozumieniu, czego nie może łączyć z subiektywnym odczuciem strony, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście niezasadne lub niesprawiedliwe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08; z 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08). Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem,

o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Skarżący nie wykazali oczywistej, widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego orzeczenia Sądu drugiej instancji w przedstawionym wyżej rozumieniu, koncentrując się, w istocie, na kwestionowaniu przeprowadzonej przez Sąd oceny dowodów oraz ustaleń, stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku. Wskazuje na to jednoznacznie procesowa podstawa kasacyjna naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., ewidentnie niedopuszczalna w postępowaniu kasacyjnym. (art. 398¹³ § 2 i art. 398³ § 3 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[a.ł]